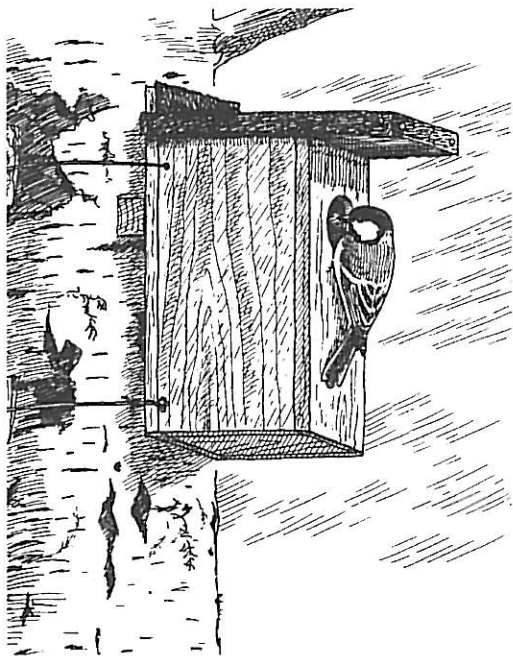

Kjøttmeis *Parus major*

Global utbredelse

Kjøttmeisa er vidt utbredt både i den palearktiske og orientalske region med forekomst over mesteparten av Europa (ikke Island), Asia (nord til ca. 60°N) samt NV-Afrika.

Norsk utbredelse og habitatvalg

Kjøttmeisa er jevnt utbredt i egnede biotoper over hele landet. Forekomsten i Nordland og Troms er på grunn av dårlig dekning bedre enn kartet gir inntrykk av. I Finnmark er kjøttmeisa sterkt knyttet til bebygde områder, og en gjør derfor regning med at det mer fragmenterte utbredelsesmønsteret som kartet viser derfor er reelt (B. Frantzen pers. medd.). Atlas-kartet samsvarer bra med det som tidligere er publisert om kjøttmeisas utbredelse i Norge (Haftorn 1971).

Kjøttmeisa er meget tilpasningsdyktig og fleksibel i sitt habitatvalg. Primært er den en løvskogsfugl og hekker med størst tetthet i slike skogtyper, særlig i lavlandet. Den er også vanlig i blandingsskog, men blir mer fåtallig i ren barskog. Kjøttmeisa stiller ikke strenge krav til forekomst av større, eldre trær, men foretrekker tilgang på velutviklet busksjikt i hekkeområdet. Fordi den er meget tilpasningsdyktig overfor mennesker, er kjøttmeisa også en vanlig hekkefugl i hager og parkområder. Stabil vinterføring og tilgang på reirplasser, f.eks. i form av fuglekasser, kan gi hekking også i boligområder med sparsom eller manglende busk- og trevegetasjon.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Fordi kjøttmeisa er så vanlig og forekommer i mange forskjellige biotoptyper, er det meget vanskelig å vurdere bestandsstørrelsen. Bestanden varierer også noe fra år til år avhengig av vinterforholdene. Det er antatt at bestandsstørrelsen ligger i intervallet 500.000-1.000.000 par. Det nedre sjikt av dette anslaget virker mest sannsynlig.

Både Sverige og Finland har betydelige bestander med hhv. >1 million par og 1.5-2 millioner par. Den danske bestanden er beregnet til 785.000 par (Koskimies 1992). I hele Norden synes bestanden å være ganske stabil.

Arten ser ikke ut til å ha gjennomgått vesentlige bestandsendringer over mesteparten av utbredelsesområdet de siste 20 år bortsett fra Finnmark. Her har kjøttmeisa blitt vanligere den seinere tid, noe som kan tilskrives økt omfang av vinterføring og oppsetting av fuglekasser (H. Dransfeld pers. medd.).

Hekkebiologi

Kjøttmeisa starter eggleggingen i midten/slutten av april i de sørligste områdene av landet, seinere lenger nord. Den har ofte to kull, særlig i år med dårlig hekkesuksess i første kull.

I motsetning til flere andre hullrugere er kjøttmeisa svært tilpasningsdyktig med hensyn til valg av reirplass og er neppe begrenset i sin utbredelse på grunn av mangel på hulrom i trær. Arten gjør mye av seg på hekkeplassen, og hekker ofte i eller nær bebyggelse slik at den lett blir registrert som hekkefugl. At den er en av de ivrigste fuglekasserugerne betyr også mye. Kjøttmeisa er derfor, ikke uventet, den av meisene i Atlas-registreringene som har høyest prosentandel D-koder (75%) av totalt antall ruter den er registrert i.

Trekkforhold

Kjøttmeisa er overveiende stand- og streiffugl, men en del trekker ut av landet til Danmark, De britiske øyer og Kontinentet i september/oktober. Det er grunn til å tro at en god del av disse er svenske og finske fugler. Omfanget av dette trekket varierer imidlertid mye fra år til år. Kjøttmeisa hamstrer ikke føde om høsten, men kompenserer for dette ved å søke inn til bebygde områder og føringsplasser om høsten og vinteren.

Kjell-Ove Hauge

Kjøttmeis *Parus major*

1418 ● Konstatert hekking

195 ● Sannsynlig hekking

280 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

